

▷ LΛC / Huratjat

◀▶ c/Piskat: Andrew Derocher

Δ>< / Iluaní

Naunaiyautit atatyutai hilap ahianguqnitut nannutlu niqigivai

Tamna IPY-ngi naunaiyainiq Nunavutmi takukhautita tapkuat tagiup-hikua hiqumihagaiqnia ahiangugutauyuq nigivakninut uumatyutauni tahamani uataani Hudson Bay nannut ilavalianginaqnilu katittaqnilu halumailgut nannuni. Naunaiyayit nauniaqtai tapkuat ahianguqni pivigiyanut ukiuq tamaat tagiup hikua hiquptiqnia pipkaqtai nannut angunahuaqnnik allatqit nattit allatqikni. Tapkunani hivuliqni naunaiyautit tugaqpiaqni atayutai hilap ahianguqninut halumailgutlu angutikhani hunnilailgut uumayuvaluit halumaiqnninit (POP-ngi), tamaqmik atuqpiaqtut hilaqyuap avatigiyanut pityutit.

Atuqninit malguk ukiuk, naunaiyait katitiqtai naunaiyautit tahapkuatlu Inuit ilihimani tapkununga ahianguqni nannut avatigiyailu. Nunalikni nunaliuyut ilauyt qaphini pityuhiqnii. Elizabeth Peacock, Nunavut kavamatkat nannunut uumayuligiya tamnalu atuqniqhaq naunaiyaiyi tapkununga naunaiyautinut, uqaqtuq atuqniqhaq pivakninik nunaliuyuni nunalgit ilihimanilu nannut pitquhinut. Naunaiyaiyt havaqatigkmiyai angunahuaqtit pitaqninut uqhuit, tingui nukilu naunaiyagakhat katitiqni tapkunanga 120 nannut tapkunani malguk-ukiuk pivivigvaini.

Tapkunanga hivuagut naunaiyainit, nauaniyaiyit ilihimayai nannut nigivakni hikumut-piqatauttaqni nattit (Qaigulikpaluktut Qaiguliitlu). Naunaiqtat takukhaupkaiyut tapkunani ukiuni tagiup-hikua hiquptiqnagiqni, nannut nigivakniqhat imaqmiittunik nattiqnik. Una nuutnia nigivakni atuqpiqtaq piplugit Qaigulikpaluktut Qaiguliitlu nattit nigiyut puqtuniqhanik niqauvaktunik taimaittumiklu katitviuyut halumailguvalliqnik. Hilap ahianguqni tuganganiqhaq aktuani Ukiuqtaqtumut angutikhainutlu, tapkuatlu nutat naunaiyainit tuganganiqhat atattyutai ahianguqnit tagiup hikuanut tapkununga katitpalianinut halumailgut nannuni.

▷▷▷c/Piskat: Louis Schilder

የዕድሜ ተጠቃሚነት የገዢ እና ስራውን የሚያስፈልግ ይችላል
በመሆኑ የሚከተሉ የሚያስፈልግ ይችላል

Munagini tuktut angilgami quyagitnaqlu tahamani **Ukiuqtaqtumi**

Kanataup tikitnagittut Ukiuqtaqtumi nunaliqutaini hatqigutauyut amihunik pittailitnik naunaiyainiqmut — atuqniquaq pityut Hilaqyuqaqmiuni Ukiuqtaqtuq Ukiunga atuqniquaqpiqiaqniatuttiqanianik amihunut ukiuqtaqtumi naunaiyainiqmut havanguyut. IPY-ngi ikayuqtut naunaiyaiyinik nunaliuyutlu ungahiktuni nunaniavaqatigikni pityutauyunut atuqatigikniqlu naunaiyainiqmik litquhitlu piyuman. Ikittut havanguyut takukhautitat una tatyutigiya nakutqiyamik tapkunangat IPY-ngi tuktut qungitllu hilaqyuqaqmi ahiaanguqni havanguyut ilautitni naunaiyainit nunaliuyutlu tapkunani ait ukiuqtaqtumiuni nunaqyuat.

Una hilaqyuaqmiuni ikayuqtigikniq tuktut qungiitlu (*Rangifer*), aulattiyit nunaliuyutlu ilauyut pivaliatihimayai havagutit pityuhitlu munaqhiniqmut tapkuat aktuaninik hilaqyuami ahianguqni mikhaani 20 humiliqak ukiuqtaqtumi amihuaqyuit aulavaktut inmigut tuktut. “Kangiqhinahuaqtavut tapkuat pityutit qanugityutigiyai amigaitninut atuqpakni tuktut amihuaqyuit, amigaitniqhat tapkuat tatyatiklivaliayut,” uqaqtuq Don Russell, tamna Yukon-miittuq kamayi tapkununga CARMA-kut, tapkuat Quyagitnaq Ukiuqtaqtumi Qungit Munagini Naunaiyaqninutlu Havagutit.

Naunaiyainiq havakhugu, tapkuat piyauni havaqatigikniq pityutauyuq atuqtauvaktunik pityuhit qanugiliuqniqnut nakuniqpamiklu tuhaumaqatigikniq. "Allatqit naunaiyayit inmigut pityuhilgit uuktugaqninut hunat, nunaqyuatlu pivaktut allatqinik. Tapkuat piyaunahuat pipkaqni tamaita munaqhiniqmik angutikhanik ayyikkiktumik," uqaqtuq Russell. Naunaipkutagilugu, CARMA-kut pivaliatitat makpigat, havagutit ilihagutitlu qungiat nunaliuyunut naunaiyayitlu humiliqak Ukiuqtaqtumi ikayugahuaqhugit titigaqni tuhagakhat tapkuat piyauninut qanugitni, tuktut aaniaqtailini, amihuaqyuit akitlangi, nugiuqni tuqunilu akitlangi, avatiliginiqmutlu ahianguqni tapkuat aktuani tuktunut.

Immaqak naunaittuq, naunaiyaiyit nalvaqhimagut tahapkuat amihut hunat—nayuqtauvaktut, angunahuaqni, niqauvakni, aaniagutai, havaktit pivaliatitni, hila, hilap ahianguqnia, halumailguq—pityutaualiqni aktuaninut tuktugiaknit. Tatya piyuq, ihumagiyauni nigittiaqpaknit (amigaitni nakuunilu tuktut nigivktai) atuqpiaqlat aulatauninut tapkuat akitlangi angiyut amihuacquit.

Amihut ukiuqtaqtumi nunaliiuyut atuqpakta qungiait tuktutlu uumatytigini, inuliquitigini ilitquhiqmutlu. Taimatut ilagiplugin naunaiyaqni nakuunit tuktut ahianguqpaliayumi hilaqyuaqmi, IPY-ngi naunaiyainiqmut havanguyut pinahuaqmiyut qanuqtut nunaliiuyut annumalaaqni angunahuaqniq atuqhugit qanugitni ahianguqpalianiq. "Piplugit qanuqtut atuqpiagialgit maniqamiuttat tuktut qangiitlu piyut amihunut ukiuqtaqtumi inuit, atuqpiagialgit naunaiqni qanuqtut hapuhimayakhai atuqtitlugu qanugililaqniut pivigiyat," ilaya Russell.

Naunaiyaiyi Ryan Brooke ilauyuq tiguttaqninik havanguyut Nunavutmi piqatigiplugit naunaiyaiyt, Nunaqaqaqtut inuit piksaliuqtitlu tahapkuat havaqatigiktut tuktut nunauyanik. "Tamna Rangifer Timigiyainut Nunauyaq nakuuyumik aktuaniqaqniaq tuktut aaniaqtailiniinut, huniqtailini qanuqlu inuit atuqni tuktut piplugit pinguqtauni atuqatigiknit naunaiyaiyt ilitquhitlu ilihimanit, pinahuaqhugitlu pitaqni atauttunik atuqtauvaktunik kangiqhimani taiguhit timigiyauyutlu," uqaqtuq Brooke. "Hivuagut, allatqikni uqauhit kangiqhimanilu ayuqnagutauyut hunauyangi tuktut ilagiayi atuqpiagiakhai atuqtauniluniit, qanuqtut tahapkuat ilagiayi atuqtauni nigikhanut, hayutikhat, aanugat naunaiyainigmutlu."

Hananianik nunauyat, naunaiyaiyit havaqatigít katiqatigiayi
nunaliuyuni tuktuhiuqtut, havakni naunaiyaiyit avíktuinit
naunaiyavíkmi apiqhuqhugitlu inutqutyat angunahuaqtitlu.
Ilagiplugu tapkunaunga tuktut hukuttinut makpigat, havaktat
makpigaq tapkununga puqtunilgit 10 Nunavutmi ilihaqtut,
pinguqtitni takuyakhat tukligit pivaliatitnilu qagitauyakkut
piqaqtit tapkuatut tautukhugit qungiat avíktuinit.

අදාළය මැවත්තු සඳහා ප්‍රධාන ප්‍රාග්ධන ප්‍රතිපාදන ප්‍රතිමාන ප්‍රතිචාර ප්‍රතිස්ථාපන ප්‍රතිමාන ප්‍රතිචාර

ՀԵՐԼԾ ԱՌՆՎԱՇԽՐ ՀՋՇԱՋԱԳԻԾ ԿԵԴՐԱԿԻՆՈՒՆԵՑՈՐԾ, ՄՇԿԱԳԻՆԵՑՈՐԾՈՒՅ ՀԱՇՎԱՐԵՑ
ՀՐԺԱ ՖԱԿՈՐԵ ՃԼԳՇԱՇԱՆԵՑ ԵՋԸՐ ՃՐՆՈՒՏԱՇԱՐՋԱՐԵ, ԵԿԱԿԻՆՈՒՑՈՐԾՈՒՅ
ՃԹԱԾ ՃԱՋԵԾԾ ԷԼ ՎԱՋԱՐԵՈՐԾ ԿՐԴԱՆՔԵՐԱՐ ԿԴՆԵՑՈՐԾՈՒՅ
ԿՐԴԱՆՔԵՐԱՇԱՐԵ ԿԵՄԵ ԶԵՐԵ ՎԱՇԱՆԵՑ, ԷԼ ՎԱՄԵ ՎԱՄԵ - ՀԱՌԱԿՈՒՆԵԼԱՇ
ՀՐԱՆՇՈՒՏԱՇԱՐԵ ՎԱՆԵԼՀԱՇԱՇ ՎԱՇԱՇԱՐԵ ՎԱՇԱՇԱՐԵ ՎԱՇԱՇԱՐԵ
ԱՌՆՎԱՇԽՐ ԿԵԲՐԱԿԻՆՈՒՆԵՑՈՐԾ ԵՐԿԱՎԱՐԱՄԵ ՎԱՇԱՇԱՐԵ ՎԱՇԱՇԱՐԵ
ԿԵԴՐԱԿԻՆՈՒՆԵՑՈՐԾ ԵՐԿԱՎԱՐԱՄԵ ՎԱՇԱՇԱՐԵ ՎԱՇԱՇԱՐԵ

Ճշգրիտ առաջարկությունները կազմությունը կատարում է հետևյալ կերպով:

የየአስተዳደር የሚያስቀርብ ስራውን በመሆኑ እንደሚከተሉት የሚከተሉት ደንብ የሚያስፈልግ ይችላል፡፡

СΔЛ^б > JГωиLДС?^аω^бС^в А^гт^дт^е, Р^жЛ^з Δ^жр^ит^к
Λ^лС^мС^н?CD^оС^пА^р С^сД^тС^вт^д С^тρ^жт^к Л^жт^з С^ит^иΔ^л С^ж
Δ^лρ^жт^к С^иД^тЛ^жС^в Δ^лЛ^жС^в Δ^л > L^жт^з т^иρ^жС^ит^иρ^ж
Δ^лρ^жт^к С^иД^тЛ^жС^в > С^иД^тЛ^жС^в Δ^лЛ^жС^в Δ^л > L^жт^з т^иρ^жС^ит^иρ^ж
Δ^лρ^жт^к С^иД^тЛ^жС^в > С^иД^тЛ^жС^в Δ^лЛ^жС^в Δ^л > L^жт^з т^иρ^жС^ит^иρ^ж
Δ^лρ^жт^к С^иД^тЛ^жС^в > С^иД^тЛ^жС^в Δ^лЛ^жС^в Δ^л > L^жт^з т^иρ^жС^ит^иρ^ж
Δ^лρ^жт^к С^иД^тЛ^жС^в > С^иД^тЛ^жС^в Δ^лЛ^жС^в Δ^л > L^жт^з т^иρ^жС^ит^иρ^ж

Հյանձնութեան
Առաջնահամար, հայտապես
Հայոց Հանրապետութեան
2009-ական թվականի

Arluit imarmiittut tariungani
Sannirutiup Tununirusullu Imangani
Aagasi 2009 mi.

Δεκτά Σημεία Καρδιάς Από την Εποχή της Μεσογειακής Αρχαιότητας

Kanatamiutat Huratjanik Munaqtiiuyut
tingmianik qunngiaqtiiyuq Garry Donaldson
ilihapkaiyuq tingmianik ayuirhaqtukhat
Digges Qikiqtangani pitillugik Students on
Ice Ukiuqtaatumi, 2010 Aullagachimatillugik

Aaqlut aulaqtut tahamani Ukiuqtaqtumi

Uumani tahapkuat ukiuqtaqtumi tagiumi angutikhat
ahianguqpaliayut qilamiuqnihamik kitutliqak nalautnahauqninit,
malikhugit tapkuat Kanatamiunit-hivuliqtauyut IPY-ngi
havanguyut taiyauyut *Hilaqyuap Uunakpaliania tamnalu Ukiuqtaqtup*
Tagiumi Angutikhai.

Tapkuat havanguyut naunaiyainiqmut havaqatigut, hivuliqtauyut taphumangat Dr. Steve Ferguson tapkuangat Imaqmiutaligiyit Kanatami Imagiktut Havakviani, ilaliutyaqtai havaqatigini Inuit inutqutayut angunahuaqtitlu tahamani Hudson Bay tagiungani tapkuat pinahuaqhugit tahapkuat kangiqhimani qanuqtut nattiat, qinalukkut, nannutluy piniat—pilaitniluniit—atuqpaliani tahapkuat aktuanit hilap ahianguqpaliani. Ilagiplugit tapkuat havanguyut atuqtauvakhimani kayuhinaqnit nunaliuyuningaqnit munaqtauni havagutit.

Ilagiyat tapkuat hivuliqmik piniagiakhai ilihimangitni ilat tuhagakhat ukiuqtaqtumiunit tuhaqhityutai tapkununga naunaiyaiyinut tapkuat amigaiqpaliani aaqlut qaphiuni. Aaqlut ihuaguhuyittut hikumik. Aaniqhilaqmata angutiqyuanganik, tapkuatlu atuyuitniqhaukgamik ayuqhitniqmik puivikhailgumi.

Kihimik, hikuqukhivalianginaqtuq tamnalu ayuqnagutauhuiqpaliapluni tahamani Ukiuqtaqtumi. Kihimik ikittuni ukiuni qangiqtuni, naunaiyaiyt nalautaqtat tahamna Ukiuqtaqtuq hikuiqpialaq auyautitlugu hannat ukiut ilangani. Kihimik ahianguqniq qilamik piliqtuq, tamnalu Ferguson uqaqtuq tataya ilai nalautaqtut hikuiqpiaqnikhamut auyautitlugu ikittuni tallimani ukiuni.

Tamna angmaumayuq pivikhanut aaqluqnut, kihimik uumayunut ayuqnaqhivaligutayuq hikumitpaktunut tahapkuavaluit nannut tahapkuatlu Inuit angunahuaqtit. Tapkuat Hudson Bay tagiungani uumatyutit nuulat, Ferguson uqaqtuq, tapkunangat nannut-nattit piqaqpakni piqatigiplugit Inuit angunahuaqtit quttikniqpauliqni pityutit atuqtauniqhauni qinalukkat, piplugit aaqlut quttikniqpauini—ahityiqniq akhut qanugitnigiyai tahapkununga pitquhiinut Inuit nigivakni ilitquhiilu.

Ilihaqtut qiniqvigiyat Qikiqtaaluk umiaqpakkut

Aagasi 2010-mi, 77 ilihaqtut tapkuatlu 45 naunaiyaiyit, ilihaiyit, hanauyaqtit uqauityiyitlu ilauvigiyat *Ilihaqtut Hikumi*, tamna Ukiuqtaqtumi qiniqniq uhiupluni talvani Polar Ambassador apquhaqhugu uananga Nunavik kanangnangalu Qikiqtaaluk. Ilangan-pingahutitni tapkuat ilihaqtut nunaqaqaqtut inuuhtuktut, ilai tapkuat tahapkunangaqtut nunalivunit upaktauyut umiaqpakmit talvani malguk havaguhik takuuqipkaqnini.

Tamna huyakhaqaqpiaqtut naunaiyainit ilihaqniqmutlu havagutit ilaupkaiyut nunaliuyunik pulaqnit, hunaanut tulaktaqnit, havaqatigiknit, naunaiyainiq, ilavaliqnilu. Tapkuat pivikhaqaqtitni tiguttaqnit ilihautigiyat nutatlu ilannaqtaqnit pityutauyut inuuhiqmut puigulaiqni ilihaqtunut. Piyauniqhai ilalgit Nunavik Naunaiyavik
Havavik Kuujjuaqmi, Kingait, Pangnirtung, Auyuittuq Nunaqyuaqmi Minguiqhiqvik, takuyaunilu hinaani tingmiat, aiviit, nannut aqviitlu.

Δ^ασ^αγ^c γdΓ Δ^αΔ^α
γdΓΔ^αγ^bγ^b>
ΔρΔ^αC^αγ^cσΔ^α γ^aΔ^aγ^c
ηγ^aγ^b Δ^aΔ^bγ^c
η^aγ^bγ^c

*Students on Ice ilihaqtut
quviahuutigyaat Ukiuqtaqtup
Kiklinigani Ayuittup
Kanatami
Pulgarvingani in*

ᐃᓄᒃᑎᑐᑦ / Inuit Nunagiyangillu

ዕዲውን ማስታወሻ የሚያስፈልግ ነው

“**Ճ**ե՞րկը ՃՐԼՐԳՈՎ ԿՌԼԱԾԾԵ ԵՌԵՐՍԵԾԵ ՏԼ ԵՌԵԱԿԵԾԵ>
ՃՀԱՅՆԱՌՈՒԼԵՌ ՏԼ ՏԼ ՃՐԱԿԵԼԵ” ՃՐԵՑԾԵՆԵ >
“**Թ**ԱՌԵՐԾԵՐԿ ԵՐԿԵՐՆԵԾԵ, ՏԱՌԵՌԵՆԵԾԵՐԿ ՃՈՎԵԾԵ, ԵՐՆԵԾԵ,
ԷՌԵՐԵՆԵԾԵ, ՏԱՌԵՌԵՆԵԾԵՐԿ ՏԼ ՈՐԵՐԵՆԵԾԵՆԵ ԹԱՌԵՆԵԾԵՐԿ ՃԾԵՆԵ>
ԱԼՆԵՌԵՐԵՆԵԾԵ ՃԾԵՆԵՐԵՆԵԾԵՐԿ ՏԱՌԵՆԵԾԵ” > ՃԾԵՆԵ ԹԱՌԵՆԵ
ՃԾԵՆԵԾԵ> ՃՐԼԾԵՆԵՐԿ ԵՌԵՐԾԵԾԵ ԿՐՎՐԱՔՐՈԵԾԵ
ՃՀԱՅՆԱՌՈՒԼԵՆԵՐԿ ԲԵՋԿԱԾԵ ՃԾԵՆԵԾԵ
ՃՀԱՅՆԱՌՈՒԼԵՆԵՐԿ ԼԺԵՆԵՆԵԾԵ ԿՐՎՐԱՔՐՈԵԾԵ
ՃՀԱՅՆԱՌՈՒԼԵՆԵՐԿ ԼԺԵՆԵՆԵԾԵ ԿՐՎՐԱՔՐՈԵԾԵ

አለም አለም እልካ እልካ
የስለፈኑ የኑንነት ተሸላለጥር
የርብኑ ስርብኑ የኑንነት
አለም አለም የኑንነት
የርብኑ ስርብኑ የኑንነት
የርብኑ ስርብኑ የኑንነት

*Apiusie Apak Jacopie Panipiaq
Kangirluraapikmit ililhaqtut
GPSMi qaritauyakkut ilihainiq
ikayuqtut piliuqhugu
hanauyakhinanik titiraqtuyut
ililhaqtut Iliharvikyuanganit
Calgarymi Kangirlurraqaniqmi*

Nunauyaliuqni Inuit atuqni tagiup hikua

Tagiup hikua atuqpiatqutq ilaunia tahamunga Ukiuqtaqtuq avatigiyanut. Atuqniqpauyuq ukiungani ukiuqtaqtumiut nunaliuyut piqaqtut hikuhimani aulaqniqmut, angunahuaqniq hulilukkitniqlu. Taimaitkaluaqtitlugu amihuniqhat nunauyat takukhaupkaqpakta nunaqaqnit, imaqaqnitlu huniumaititauni takukhaupkaqhimaittumik qanugitni humittangilu tagiup hikui, tapkuat atuqpiatqtut tahapkununga Inuit inuqutainut. Tamnaluttauq, qanikkut ukiuni Inuit naunaiyayitlu naunaiqhimayai ahiaanguqni ukiuqtaqtumi tagiup hikua tapkuat atatyutiyut ahiaanguqnitut hilap. Havaqatigittiaqhugit qaphit Inuit nunaliuyut piguqhaqvigiplugitlu hivuagut tagiup hikuanut naunaiyainit Nunavutmi Nunavikmilu, IPY-ngi naunaiyayit titigaqhimayai nunauyaluqhugitlu qanuqtut Inuit inuqutai atuqpakni tagiup hikuunik hunaniklu ilihimayangi hikumut.

“Nunauyaliuqtavut nunap qangalu (uniqtutiaqhimayuq uniqtutai nuna nunalituniit avikhimania) tahamna hiku tapkuat Inuit angunahuaqtit ilihimayat, tahapkuatut hikup quklukni, hikup aitni, hikuilguq, inigiyai hivuganaqtut, qanugilitnahuquqnaqni ihumalutit,” uqaqtuq Carleton Hilattuqhaivik naunaiyaiyi Claudio Aporta, tamna havanguyumut hivuliqti naunaiyaiyi. “Upaktavut hiku piqatigiplugit ilihimayut angunahuaqtit apiqhughugitlu apiqutinik. Nakhaqtavut GPS hivuniqhiutit nunauyaliuqhugitlu atuqpiaqnit naunailgut hunauyangi.”

“Nunauyaliginiqmutlu ilihqaqtiaupluta – piqatigiyavut inuit nunauyathu ikpatmukhugit apiqhuqhugitlu uniqtuitquplugit hunanik ilihimayangi hikumut,” ilauqta. “Pipkaqtavut Inuit naunaiyaiyt atuni nunaliiuyuni ikayuquplugit kattitqnnik tuhagakhat.” Ilauyut Nunavutmi nunaliiuyut tahapkuat Kingait, Kangiqhugaapik, Igloolik tamnalu Pangnirtung.

Naunaiyaiit katitiqtai allatqit hunat tuhagakhat tagiup hikuanut tapkuuat ukiup ilani qanugitni, tahapkuat qanuqtut atuqtigini, tagiup hikuanut hivuganaqnit, angunahuaqviuvaktut, aulagiut, nunat atii ahianguqnilu atuqtauni piplugit inuliquutinut hilaplumiit ahianguqni. Pivaliatitmiyailu nutat pitquhit nunauyaliuqniqmut munaginilu tahapkuat hulaqpiqaqni tagiup hikui avatigiyai. Naunaipkutagiplugu, nunauyaliuqniqmut qauyimayiuyut talvanga Hilattuqhaivia Calgary havaqatigiyai Inuit angunahuaqtit Kangiqhugaapikmi pivaliatitnirut nutaq sikiitunut-attataqhimaq GPS tugagutit.

“Ihumalugiqpiaqtavut qimakni tahapkuat tuhagakhat pilaqtitnilu naunaiyainivut atulqnilu nunaliuyunut,” uqaqtuq Aporta.

"Nunaliginiqmut tuhagakhat, nipiliuqni inutqutyat, qungialiuqni, piksat, nipiliuqtat ilai titigaqhimiayutlu hunat talvungaqtayuyut nunauyamut. Atulaqtut atuqpiaqnit ilihainiqmut hanalgutaunikhai." Atuni nunaliuyut ilauhimayut ihumaliuqninut tapkuat hunat tuhagakhat hatqiquyai inungnun pitqungitailuniit, tahapkuatut ikpigiyaquqpiqaqtanu tuhagakhat tapkununga angutikhat humitni.

“Tahapkuat Inuit piqaqtut aqliknaqtumik ilihimaniinik tagiup hikuanut. Angunahuaqtit uniqtuitat iliknut humitnininik hikuvaluk iluitkaitluniit piqaluyaqta humingaqni, ahiningagaluaqtitlugit ikigahakmit ungahikpiaqtumit hannat kilaamitanit,” uqaqtuq. “Pihimayalgit kangiqhimaqpiaqninik nunamik avatigiyainiklu, unalu ilangat akhuqgutiginahuaqpaktavut naunaiyainiqmut havanguyuni.”

Qagitauyakkuqtumik hulittaqvylanik nunauyat tagiup hikuinut tamna atuqnipaq hanayat tapkuat Inuit Tagiup Hikua Atuqni Nayuqtauvaknilu havanguyuq. [<http://sikuatlas.ca>]

Aullaaqut qinmikkut Huit Huitkut aullaarutjautiuyunit tariup hikunngani hilataani Kinngaitmi.

112/144/Piska: Gita Laidler

መፋናዬኩፎች ሰልጭናዱንበርካናዬ

Δευτέρας Αγίας Ουρανίας Κυριακής της Αγίας Ελένης η οποία πραγματίζεται στην Ιερά Μητρόπολη της Λαζαρίδης στην Αθηναϊκή περιοχή της Αγίας Ελένης, με παραδοσιακό χαρακτήρα και επιφύλαξη για την παραδοσιακή αρχιτεκτονική και την παραδοσιακή διακόσμηση.

Հայ ԱՂԻՊՈ ԲԺԿԼՇԵՐՅԼԱԿՐԿԵՑ ի՛շ, ԲՎԱՌԱ ԱՋԱԾԵ՛Ս ՀԴՔԱՐ
ԷՋԱՐԿՇԵՐՅԱ ԲՆԵՐԵՑ ԱՋԱԾԵ՛Ս ՀԴՔԱՐԿԵ՛Ս ՀԴՔԱՐԿԵ՛Ս
ՀԴՔԱՐԿԵ՛Ս ՀԴՔԱՐԿԵ՛Ս ՀԴՔԱՐԿԵ՛Ս ՀԴՔԱՐԿԵ՛Ս ՀԴՔԱՐԿԵ՛Ս.

Agyarut qayaq hikup hingani Tunuijaryikmi.

Unipkauhiq taimangaqniataq

Avataani qulauyut ukiut, piqitituqaligiyi Patricia Sutherland talvangat Kanatamiuni Piqitituqaqavik Inungnut takuya allangayuq ilaitni piqitituqat taimangaqitaq tausat-ukiut-utuqaunia Dorset inituqliani tahamanu uanangani Qikiqtaaluk Qikiqtani: malguk takiniik tapkuat Norse kiluagikkutikhaq. Tamna kiluagipkut, hanahimayuq mitquanit ukiuqtqumi ukaliup, tamna hivulliq naunaipkuta tapkuat inuit ukiuqtaqtuani Ukiuqtaqtua America pihimaniqhat atuqhaqninik atuqpakni tikittagauni ahiinit hilaqyuaqmi tapkunangaunganit pihimaniginahugini ukpigiyauyunit.

"Tahamna Ukiuqtaqtuq ilitquhilik ihumagiyauvaknia attakipyaknia tikittigtnialu nunalit avikhimanía, ilagiya hilaqyuap tahamna tikittagauvalihaqnia qaplunaat nunatnit qangahaq qaphit hannatni ukiuni," Sutherland uqaqtuq. Piqutituqaligiyit atuqpakhimayuligiyitlu ihumagiyat tahamna ukiuqtaqtumi nunaqaqaqtut inuqutai pivaliayut tikittagauhimaittumik, tamnalu avatiliqutinut ahianguqni pityutauniqpaq hanayauninut ahianguqnit tahapkuat Inuit pitquhi inuuhiqmut.

Kihimik, Sutherland nalvaqpaliayuq ilavaliqninik naunaipkutat hulinit tikittautai himmauhiqtaqniliu tahapkuat Dorset tapkuatlu Inuit inuqutainit tapkuatlu Norse nunataqtigtut Akukittumut tahapkunani amihuniqhani qaphit hannatni ukiuni. Tapkuat Hilaqyuaqmi Ukiuqtaqtup Ukiunga pipkaqta Sutherland pivikhanik attaqtuuhivaliqni tapkuat ihumagiyauni tautuktuyaqni, atuqhugit amihunik huliqutauni havanguyuq taiyauyuq *Inuit Atuqpakhimani: Hilap Ahiaanguqni* *Atuqpakhimayutlu Atatyutauni tahamani Ukiuqtaqtua Kanataup*, AD 1000–1900.

Atuqtitlugu tamna IPY-ngi, Sutherland tapkuatlu piqutituqaliginiqmut havaqatai ahinik havaliqtut atuqhugit utuqait ukiuqtaqtumi nunaliuyut hanatqikhagahuaqhugit inungnut atuqpakhimani talvangat mikhaani 1000 tikitlugu 1500. Talvuna atauttikkut pivigiyani, ikayuqtigiyai Marianne Douglas tapkuatlu Hilattuqhaivia Alberta tamnalu John Smol talvangat Queen's Hilattuqhaivik naunaiyaqtai nunavaluit tahigaqni haniani nunaliuyut, qiniqhutik naunaipkutaqnik atuqpakhimayuni avatiliqutinut hilagiyauyutlu, atuqpakhimayuligiyithu qiniqtut tamatkikni Euro-Kanatamiuni atuqpakhimayunik titiqanik tapkuatlu Inuit uqauhiqnut atuqpakhimanit katitnahaquaqhugit tapkuat unipkauhit huligiqatigikpakni tapkuat Inuit tapkuatlu European ilitquhi talvanga 1500 tikitlugu 1900.

Ilagiyai tahapkuat piqutituqat Sutherland naunaiqhimayai tahapkuat ilavaliqni takinit kiluagipkutit hanahimayut tapkuat Norse pitquhitut, ialkul naunaittuk kikagipyaktut ipikhautit atuqtauvaktut ipikhaqninik haviit hanalgutit, alkuitlu kitittitit qiyuit tahapkuat atuqtauvakhimayut tapkunanga Norse titiqninut himmiqtauhit niuvgutinut atuqtauvakni. Tapkuat ilavalui tapkuat taimanitat takukhaungittut niuvgutauyunut hunat, uqaqtuq. Takukhauni piniqhat tahapkuatut amiakut nunataqtunit.

“Pivat taimanit at Norse pinguqtihimani hinaani upaktauttaqnit tahamani Ukiuqtaqtuani Kanataup, immaqak pinahuahugit himmauhiqtaqni tapkuat Dorset inuqutai? Aivit aviviqtai, qinalugait tugaangi, aiviit amii, nannutlu amii atuqpiaqhimayut pinnagiyauni hunat tahamani Norse Akukittuqmiut niuvgutauttaqni tapkununga Europe atuqniani taimani pivigiyat.”

Tamna apiqtaunia huli tamaitnut kiuyauhimaittuq, kihimik pilguqtuq pihimangitniqhauni Inuit hivuligiyai angunahuaqtiukaphungitni ilitquhiit qanugilitauhimani piluaqtumik avatigiyainut ahianguqnit.

"Kihimikli, tapkuat tatyā pilguqtut niuviqtaqnihauvakin it uqutai pilaqpakhimayut ungahiktumut aulaqpakni, atuqtauvaktut pinahuaqhutik ilauttaqniq hilaqyuaqmi uumatyutauyunut taimani, tapkuatlu pilaqhimanuyqhauyut katutyiqatigikni ukununga maniliugutauninut taimangat," Sutherland uqaqtuq.

Kangiqhimani tapkuat piqpiangunita qanugitni tapkuat atuqpakhimanit Inuit ilitquhi atuqpiaqtuq, Sutherland uqaqtuq: "Una havangunia pihimayuq ihumagiyauninut tapkuat kangiqhimani tatyaplumiuyuq ukiuqtaqtumi inuliquitit piyalgit ilittugini tapkuat atuqpakhimanit huliqpiaqpakni, qanugiliuqpiaqpaknilu atatyutigikpiaqnalu tahapkuat hiyuagut ihumagiyauniunganit."

Δευτερός Διάσκολος Λέξης Ηγετών

▷❷ ՀՐԴԱԾ ԱՂԼՈՇԵՐՎԱՆԵԿ>Ը ԼԺՇԱԾԵ. ՏՀԾՐՄԵԿ ԱՀՄԵԿ ՀԵԿԱԾԵԾԱԾ: ԸՆՑԱ
▷❸ ՀՐԴԱԾ ԱՀԿԵՐԸ ԸՆԵԿԵԾ ԷԼ >ՃԱԾ ԽՌԵՐՎԱՆԵԿ ՈՒՐԵ ԽՎԱԼԵ
ԷԼ ԷԺԱԼԸ ՀԵԿԱԾԵԾԸ ՏԵՇԱՐՄԵԿ ԱՀԵԾ. ԷԿԵԾ ԱՂԼՈՇԵՐՎԱՆԵԾ ԷԿԵՎԱԾ
ԷՐՈՂԵ: ԷՐՄԵ ԱՀԱԾ ՏԵԿԵԲԵԿ ՀԵԿԵՐՎԱՆԵԿ ԸՆԿԵՐՎԱՆԵԿ ԷՐՄԵԾ-ՐԱԾ
▷❹ ՐԱԾԸ ԱՂԼՈՇԵՐԸ ԹԱՐՄԵԾ ԾՐՄԵԿ ԾՐՄԵԿ

ԸՆԴՀԱՅԻՆ ՎՐԱՅԻ ՄԱՍԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՆԳԱՄ

*Iqalukpiit allatlu nunamikni iqaluktamiknik akhuurutauyut
nigittiqasut - qavisaqittut uqulutit*

Ilai uq hut nakutqiyat ilaitnit

Nigini niqit aaniaqtailitigilaqtatit ayuqnaitpiangittuq— piluaqtumik Ukiuqtaqtumi, tahamani naliaknik niguaqtaqni ikitmata tamnalu, amihiqhanut, akituyut. Ilanga IPY-ngi havanguyuq ihuaqhihimani ilitpaligahuaqni tahapkuat ilai niqit pilaqni tahapkunanga Inuit Kanataup Kivataaniqhiit Ukiuqtaqtuani qanuqlu inuit niguaqpagiangi niqikhamingnik.

Tapkuat niqit pityutauyut uqhut, tahapkunanga ilitquhiit nutauniqhatlu pitaqvinit. Tamnalu IPY-ngi havanguyut taiyauyuq Urqsuk: Tamna Ahianguqpaliani Pitquhi Ukiuqtaqtumi Uqhut tapkuatlu Inuit Nigivaguhi.

Pigaluaqtitlugu amihuniqhat tapkuat havanguyut havakni pibahuaqhimayut naunaiqni kitut uqhat pilaqni aktuanilu inuit aaniaqtailiniinut, naunaiyaiyit—inuitlu malgukni ukiuqtaqtumi nunaliyuni—takutqikhaqtai hunat aktunigiayai niqit niguaqtaqnit.

Uqhut atuqpiqtaqtut piplugik malguk pityutauni. Ilangat aaniaqtailiniqmut-tugangayuq: tapkuat qanugittuni uqhut nalvagauyut iqalukni tagiuqmiutaqnili angutikhani ikayuqtut hapuhimaninut timit uumatmut aukmutlu-tugangayunik ihuityutinut. Tamna aipa pityutauyuq atatyutilik avatigiyauyumut: amihut Inuit tuhaqhittiyut tautuknnik ahiaanguqni uqhut atuqpiqtaqtuni angutaqni niqaitni angutikhath, piqatigiplugit ahiaanguqnit avatigiyauyunut.

Tamna hivulliq nunaliuyuni havangunia naunaiyaqni nunaliuyut havaktut naunaiyainiqmik nunalikni niqit niguaqtaulaqninik tapkuat Nain, Nunatsiavut. Kinguagut tamna naunaiyainiq pityuhi havaktauyut talvani Nain, tapkuat naunaiyaqtat havaktaukmiyut talvani Kangiqhugaapik Nunavutmi.

Tamna hivulliq atuqtakhaq tamatkikni nunaliuyuni havaktauuyq pinahuaqtunut ilagit pitaqninik hiviliqpaqhiutit tamaitnik takuyauni ilitquhinik ihumalutiniklu. Talvanga havaqatigit nunaliuyuni naunaiyayit ilihaqtitauuyt. Tapkuat naunaiyayit apiqhuqtut ihuqhihimayunik apiqutinik tapkuat inuit ilitquhiinik uqhunut angutaqnutlu niqinut, tapkuatlu hunat tautukni nunamitniqmut. Tapkuat Kangiqhugaapikmi qanugitni huli naunaiyaqtauuyt, kihimik tapkuat Nain qanugitni piyautqtut.

Nainmi, tapkuat naunaiyaiyit nalvaqtai tapkuat 20 pusauyt
inuit ihumaluktut tapkuninga aktilanginik uqhut
nigivaktamingni, piluaqtumik piplugit atulaqni atatyutai
puvalaqpalianiqlmut, aukhigiakitniqmut, uumatliuqninqutluniit.
Ahiittauq 45 pusauyt ihumalungitpiqaqtut tapkuninga
nigivaknininik uqhut.

Piplugit angutat niqit, 83 pusauyt angiqtut tapkuat angutat niqit uqhui aaniaqtailitauniqhat niuviknii niuvianit niqit uqhuinit. Kihimik, amihuniqhat tahapkuat naunaiyaqtauyut uqaqtut tapkuat inuuhtut inuit niginiqhauni niuvavikni niuviqtanik uqhunik, tapkuatlu 42 pusauyt uqaqtut, inmingnik, nigivagiaq mikitqiayik angutat niqit uqhuinik taimangaunganit. Amihuniqhat inuit nigiyumaniqhauyut angutaqnik niqinik, kihimik pitaqni ayuqnaqhivaliayut, piplugit tahapkuat akituni angunahuaqniiq piitnilu aulagutikhat angunahuagiami. Pitaqni niuvavikni niqit uqhui ayuqnaitniqhauyut.

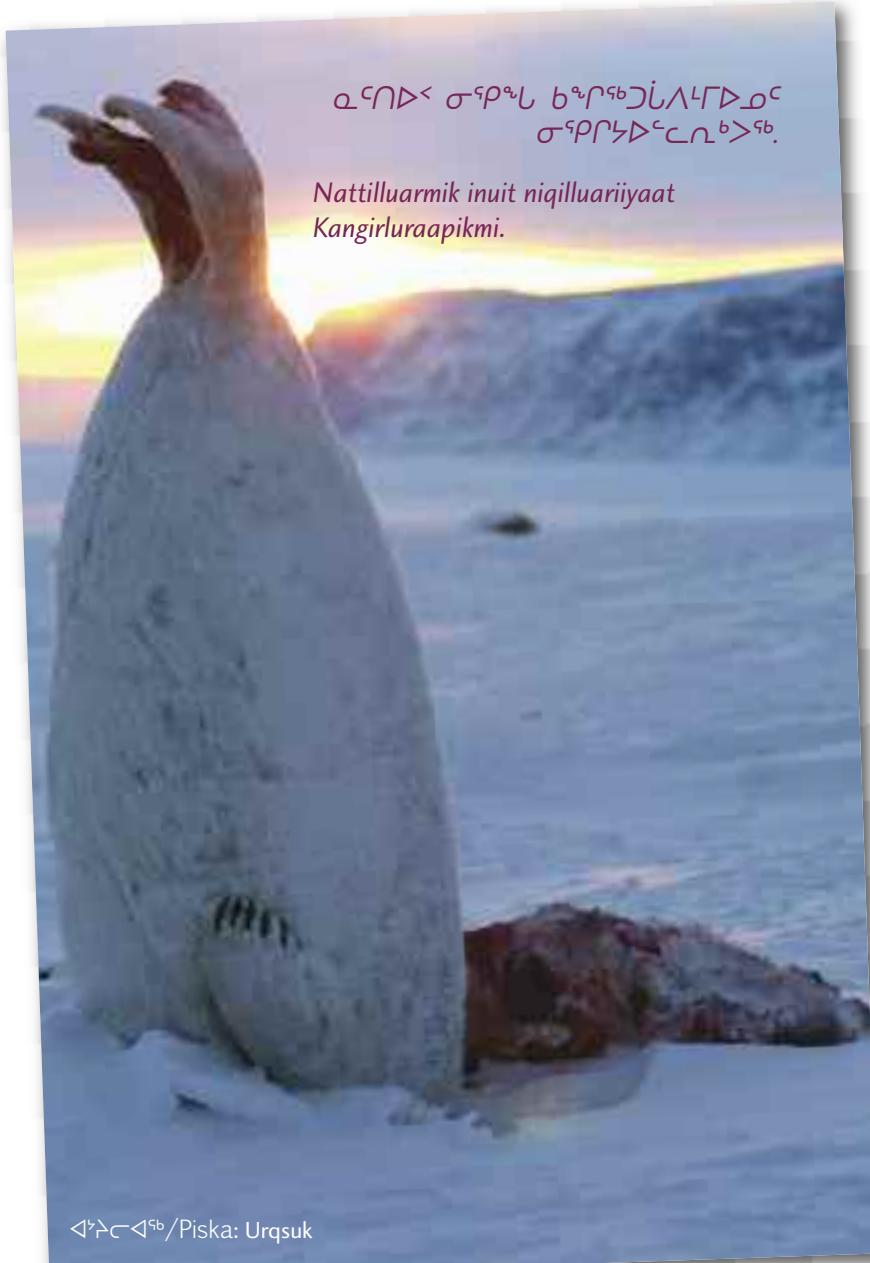
Inuit apigiyaukmuyut tautuknitut uq hut angutikhani angunahuaqtauyut niqikhanik. Amihut tuhaqhittiyut ahiaanguqni qanugitnitut, ipyuni, akti langilu uq hut, piluaqtumik tunnui tuktut. Taimaittut tautugauni pilat atuqniqattiaqtumik pityuhit nunaliuyunut munagini nunalikni avatigiayayut ahiaanguqni.

Urqsukkut naunaiyainit naunaiyautit uqhunik angutat niqainik naunaigutauyut aaniaqtailinut ihuaqtai. Kihimik, naunaiyainiqmut naunaiyautit pityutaunginangittut nakutqiayamik niqittiagikni. Tuhaumattitni tapkuat tuhagakhat inungnut pitquplugit aniaqtailiniqmut niguaqtaqni angiyumik ilagiya tapkuat IPY-ngi havanguyut.

Tapkuat havanguyumi ilauyat havaktut pityuhiqnik atuqtitnik
tapkuat tunini qanugitni naunaiyautit nunaluyuni ilauyunut,
aaniaqtailiniqmut ihumaliuqtit, munaqhiqaqviknilu
munaqtuyunut. Tuhagakhliat nunaluyunilu katimanit ilagiya
tapkuat upalungaiyautit. Tamnaluttaq qungialiugauyuq
uniqkauhii taiayuq *Urqsuk*, *Tamna Ahianguqpaliani Iilitquhi*
Ukiuataatun Uahui tapkuathu Inuit Nigivauhi—qanikkut piyukhaq!

Ե՞ՐԿԵՐՆԱԼԵՅ <ԳՐ>ԳԵՐԱԴՐՈՒՅՑ ՀՐԱՄԱՆ

CLD>C ԹԱՐ ▷ՀԱՅԱԳԻՆԵՐԸ ԲԿՇԵԲՌԾՎԸ ԹԱՇԸ
ՀԵԶՈՒՏԾԵՐԸ ՏԱՐԱՄԸ ԷԼ ԱՅԱՀԱԾՎԵՐՆ ՀԴԸ ՀԵՇՈՎԸ, ԼԺՄԱՆ
ՃԵՎԱԸ ԷԼ ԷԿԵՑՈՎ ԵԿՐԱՆԵՍԼԱՄ. CLԵՑԷ ՃԵՎԻՆԵՐԸ ՀՄԼՄ
▷ԾԵՎԵՑՆ ՀԵՎԱԾԵՎԱԳԻՆ ԷԼ ՈՒԺՎԵՎԱԳԻՆ, ՀՐՄԱՆԵՎԱԳԻՆ, ԺՐԿ
ԷԿՐԱՆԵՎԱԳԻՆ ՏԵՐՆ ԷԼ ՀԱՅԱՍՏԱՆ ՈՒԺՎԵՎԱԿԵՎԱԳԻՆ. ԵՎՀԱԿԵՎԱՆ
ԱԾՈՎԵՎԱԳԻՆ ԵՎԱԿԵՎԱՆ ՄԱՇԼՄ ԵՎՀԱՎԵՎԱԿԵՎԱՆ ՄԱՐ
ԷՎԸ ՀԵՎԱԾԵՎԱԳԻՆ ԷԼ ՃԵՎԱԾԵՎԱԿԵՎԱՆ ԵՎՀԱՎԵՎԱԿԵՎԱՆ ՄԱՐ
ԷՎԸ ՀԵՎԱԾԵՎԱԳԻՆ ԵՎՀԱՎԵՎԱԿԵՎԱՆ ԵՎՀԱՎԵՎԱԿԵՎԱՆ ՄԱՐ.

Kangiqlugaaqik upalungaiyaqtuq atuqpalianinut tapkuatahianguqni avatigiyauyut

Hilaqyuami Ukiuqtaqtuq Ukiunga pipkaqtai naunaiyaiyit katitni quyagitnaq hilaqyuamit tahapkununga apiqutauyut atuqatigikni naunaiyainiqmut piyauyumayut. Ilagiyat tahapkuat IPY-ngi ilagit ilalgit katutyiqatigit tapkunangat aitnguyut Ukiuqtaqtumi nunaqyuat tapkuat piyumayut qiniqninik qanuq Ukiuqtaqtumi nunaliuyut aktuani ahianguqpalianinit avatiliqutit inungnutlu qanugitni. Nunaliuyut Atuqpaliani Qanugililaqnilu tahamani Ukiuqtaqtuqmiuni (CAVIAR-kut) tamna hilaqyuaqmi havanguyuq tapkuat pivaliahimayut hutqikni pityutit naunaiyaqni quyagitnaq Ukiuqtaqtumi. Pinahuaqtat nakuuniqhamik kangiqhimani nunaliuyut qanugililaqni ahianguqnitlu pinahuaqhugit ikayuqni pivaliatitninut hugiagutit upalungaiyautit atugakhaliatlu.

Kangiqhugaapik ilauyuq tahapkunani uuktutauyuq naunaiyainiqmik. Trevor Bell, naunaiyaiyi talvangat Memorial Hilattuqhaivik, havaqatigiyai nunaliuyut naunaiqminut akhugutauyuq qanugililaqniliu ahianguqnit avatigiyainut, naunaiqaqni atuqpakhimani qanugiliuqni ahianguqnit, pivaliatitnilu anigutitaqni atugakhaliat. Atuqhugit ilihaqatigikniq havaqatigikhuni, apiqhuiniq, qauyihainiq ahiilu naunaiyainit, pivaliatitai atugakhaliat taphumunga Kangiqhugaapik.

Allatqit nunap qanugitni hivuganaqnit pittailitai nunaliuyut upalungaiyainiqmut pityutauvaknit hanatyutauyunut, tahapkuavaluit igluqpait apqutitllu talvani Kangiqhugaapikmi. Tahapkuat ilalgit tagiup hinaani imaukkautyaqnit huguivalianitlu, nunap qiqumainnaqnia huguqpaliania, kuukviuvaktut atatyutai pittailitit uvinganitlu huniumaiqni. Naunaiyaiit havaqatigiyai nunaliuyut tikittaqninut nunat pittailitai havagutainut ilaliutiplugitlu nunaliuyuni atuqpalianinut upalungaiyautit.

Tamaitnut CAVIAR-kut naunaiyaiyit nalvaqtai tapkuat qanugililagutayut allatqikni tahapkunanga nunaliuyunit quyagitnaq ukiuqtaqtup Ukiuqtaqtuan. Atauttikkutlu pivigiya, amihut Ukiuqtaqtumi nunaliuyut atuqatigiktut atuqtauvaktunik akhut allanguqtaqninik inuliquit, maniliugutit avatiliginiqmutlu ahianguqni. Hugiaqtaqni ahianguqnit atuqpaktut allatqini hutqiyyagikniniz. Naunaipkutagilugu, inmiguqtut kiuttaqniqhat nunaliuyuni ihumalutauyunut tugangayut niqinut inuutyutauyunutlu. Nunaliuyut amihuiqnighamik naunaiqtai naunaiyaqnit piyaqaqni nunalitlu puqtutqiyatlu kavamauyut hulivakniqhat tahapkununga hanatyutinut qanugilitnahuquqni.

‘b▷ゝLāc? / Ilihimavit?

www.ipy2012montreal.ca

**Tamna tuklikha angiyuq IPY-ngi huliniat, tamna
hilaqyuaqmiuni katimaqyuaqniq taiyauyuq *Ililikmaniqtut*
Huliniqmut, atuqtauniaq talvani Montréal Aipuru
22-27, 2012-mi. Katipkaqniaqtai tahapkuat
ukiuqtaqtumi naunaiyaiyit, maligaliuqtit, qauyihiayit,
nunaliuyuni ilauyut, havaktini kivgaqtuiyut,
kavamatkuningangittut timiuyut ahiilu
tuhaumaqatauyumayut ilagit uqaqatigiklutik
tuklikhanik atuqtakhanik**

ԱԼԼՈՅ ԿԵՐՏՎԱՐԱԾՎԱԾ ԱԼԼՈՅ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

$\Delta \subset \wedge^r C$ $\rightarrow b \triangleright \lambda \triangleright \Delta^c$ $\rightarrow \sigma \otimes \Gamma$ $\Delta \circ \Delta^c$ $\Delta \triangleright \wedge^r C$ $b \triangleright \lambda \wedge^r C \triangleright \sigma \wedge \Gamma \wedge^c$
 $\Delta \wedge^r \Delta^c$:

Anginiqhamik naunaiyainiq qauyiuhagninik Inuit aaniactailini

Nunavummiut piyumat aaniaqtailiniqmut tuhagakhat tapkuat ikayulat ihumaliuqniq hugiaqtaqnilu ahianguqnit aktuanit nunalikmingnut. Atuqtitlugu IPY-nga, McGill Hilattuqhaivik naunaiyaiyi Grace Egeland hivuliqtuq aaniaqtailiniqmut naunaiyainiq havanguyuq Nunavutmi, ikayuqtiaqhuni ahiinik timiuyunik ilautitlugit Kavamatkut Nunavut tapkuathu Nunavut Tunngavik Nanminilgit. Tapkuat pinahuaqtai Inuit Aaniaqtailiniqmut Nauniayaqni pitagahuaqninut tamaitnik takuyauni aaniaqtailiniqmut qanugitni inuutyutitlu qanugitni Inuit inuuyut Nunavutmi.

2007-mi tamnalu 2008-mi tapkuat naunaiyaiit havaqatigit naunaiyaqtai 1,374 iglumiutagit tapkuatlu 1,923 ilikkuqtut 18 ukiunik ukiulgit avatanutluniit tapkunani 25 Nunavutmi nunaluiyuni. Tapkuat takuyai tamaitnut naunaipkutat aaniaqtailiniqmut, niqiqiyai, uumatliugahuquqni tapkuatlu aukhigiaqlukni, ihumamutlu aaniagutit. Taimattauq naunaiyainiq atuqtaukmiyuq Nunavikmi 2004-mi, tapkuatlu IPY-ngi naunaiyainiq havaktaukmiyuq tapkunani Inuvialuit Nunatagaini Avikhimaniini tamnalu Nunatsiavut, taimatut tatyat piyavut qanugitnirut Inuit aaniaqtailini quyagitnaq Kanatamiuni Ukiuqtaqtuani.

Iglumiutagit quyagitaq tikkuqaqtayut tamaitalu Inuit 18 ukiunik ukiulgit avataanutlu ilaulaqtut. Ilauyt pivaktut munaqhiqaqvikni takuyauninik talvani Kanatamiuni Hikuliquq Munaqti Umiaqpani Amundsen pulagangagit nunaligiyaqtit. Apiqhutit tapkununga iglumiutagit inugiakpallaqni, niqit pitaqtaqni, niqittiagikniq, angutaqnik niqit, nigivaguhiq ilitquhi, ihumamut aaniaqtailiniq, nunaluyuni inuuttiaqniq aaniaqtailiniqmutlu atuqpakhimani. Munaqhiqaqvikni uuktugainiq ikihimapluni talvani umiqpakmi ilalgit allatqinik uuktugautit naunaiyaqninut aungita hakugikni, tikliktaqni, augikni aukhigiaqluknillu hivuganaqnit, timi uuktugaqni, niqittiagikni qaugitni halumailgunutlu hatqiqpakni. Naunaiyaiit pivakmiyai Nutaqat Inuit Aaniaqtailiniqmut Naunaiyaqni Nunavutmi takuninik nutaqat ukiulgit 3 talvunga 5. Tamna naunaiyainiq pinahuat niqittiagikniqmut aaniaqtailiniq, aaniaqtailiniqmut piguqniq haunitlu, takpikni aaniaqtailiniqmutlu atuqpakhimani.

Ilai qanugitni tahamangat Nunavut Inuit Aaniaqtailiniqmut Naunaiyainiq iniqniqnik:

Δ♂^b θθεγάτας
Δηλούσε Δηλούσε σημείωση
Σεργίου Δηλούσε σημείωση
Δηλούσε σημείωση Δηλούσε σημείωση

Nunatsiavumiutaq aunganik
hakugiktilaanganik ihivriuqtauyuq
uhittiqtilluni Amundsen umiangani
ihivriurutautillugu Inuinnait
Aaniaqtailininnginnut
Naunaqkainia

መልቲና ስነጋዢና ማርጫ ለዋናዎች ተስተካክል / Nunaa Tahiit kuukap Avatiqaqatigiinngninalu

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

መርሱም ለተለዋዕዳዎች ማረጋገጫዎች
ና በጥንቃና ማስታወሻ ለተደረገዎች

መዕቃዊ, ፈነት በተደረገው የዕቅድ አይነት የጥናውን የሚከተሉት ደንብ መሆኑን የሚያስፈልግ ይችላል፡፡ የሚከተሉት ደንብ መሆኑን የሚያስፈልግ ይችላል፡፡

“አነጋኝና ማቅረብ አገልግሎት ተደርጓል”

Qikiqtaalukmi nunaliuyut havaktut nunap qiqumaitnaqnianik munaqhiniqmik

Qikiqtaalukmiut nunaliuyut ilauyat atuqqiaqtumik naunaiqhimaninik ahianguqni nunap qiqumaitnaqnianik tähamani Ukiuqtaqtumi. Ahianguqnitlu atuliqtut. Atuqtitlugu tamna Hilagyuaqmi Ukiuqtaqtup Ukiunga, naunaiyaiyit ilauyat taphuminga hilaqyuaqmi havanguyuq taiyauyuq *Tamna Uunaqnia Qanugitnia Nunap Qiqumaitnaqnia* piplugit uunaqninut uuktuqni qiqumania nunap tamaitni quyagitnaq hilaqyuaqmi. Naunaiqtai?

“Tapkuat ilauyut piqaqtut uunaknipyakmik,” uqaqtuq Antoni Lewkowicz, tamna nunap qiqumaitnaqnianut naunaiyaiyi talvanga Hilattuqhaivia Ottawa. “Unaaghivaliayuq.”

Ilanga tamna nakuuniqpaaq hivituyumut nunap qiqumaitnaqnia titigaqhimagayut Kanatami tapkunangaqtut Kanatamiuni Anguyaktit Havakviat (CFS-kut) Alertmi tahamani uanaqniqpangani Ellesmere Qikiqtaq, uqaqtuq Kanatamiuni havanguyuq hivuliqtuqatauyuq Sharon Smith tapkunangat nunaligiyit Naunaiyaiyt Kanatami. "Tapkuat titigaqhimanit tapkuat CFS-kut Alert avataanittut 30 ukiunut hivituni titiqhimaplutiklu tahamna qayuqnaqniq nunap qiqumaitnaqnia (-12 talvunga -15°C) uunaqhivaliqtuq, piluaqtumik taimangat 1990-nit, akitilanganut tamna 0.1°C ukiuq tamaat."

Tatya, ikayuqtigiplugit tapkuat Nunavut Kavamatkut nunaliuyutlu tahamani Qikiqtaalukmi, Alert ilauyuq havaqatigigutini tapkuat ilalgit siksit nutat nunaliuyuningaqtut nunap qiqumaitnaqnianut munaqhiviuyut inigiyai. Ilagiplugit tapkuat IPY-ngi havanguyuq, Qikiqtaalukmi nunaliuyut ilauyut niguaqhiniqmis ihuaqhaqniniklu tapkuat nutat munaqhiviuyut inikhai. Kayuhiniaqmiyutlu ilauttaqniqmis aulaninik tahapkuat. Tapkuat ilaliutini nutat inigiyai, atatyutiplutik tapkununga tatya atuqtut inigiyai talvani Alertmi, pingugutauyut uananganit-kanangnanganut pityutikhat munaqhiniqmut tahamani kivaliqpaqhiqtuni Ukiuqtaqtuq attaqtuyuq tahamangat uanaqkhiqpanga Quebec tahamunga uanakhiqpanga Ellesmere Qikiqtaq.

Tuhagakhaliuqtauyut tahapkunangat inigiyainit atuqtauniat qauyimayiuyunit hanatuhikhanut pivaliatinutlu hilap ahiaanguqniut atuqpaliayukhat upalungaiyautit, tahapkualuttauq munagini qanugitnit nunap qiqumaitnaqnia quyagitnaq hilaqyuaqmi, Smith uqaqtuq.

Nunaliuyut atuqpiatut ilauni tapkunani naunaiyautit havanguyuq

Ilanga tamna atuqpakniqhaq nalautaqtauyuq qanugitnikhai hilap ahianguqni tapkuat uananganut tugaqpaliani napaqtulikmit. Kihimik taimaitniaqa? Atuliqtaqqaluniit? Tapkuat IPY-ngi havanguyut, PPS-ngi Ukiuqtaqtuq Kanatami, ihuaqhaqtai qanugiliuqni tahapkuat apiquit. PPS-ngi tukilgit *Tatya pityuhii*, *Qangiqtut ahianguqnit*, *Attaqtunianut-uunaqniq allatqikni tahamani* Ukiuqtaqtumi kiklillitautainut inaitni tukiqaqhunilu, piluaqtumik, hunat aktuanigiyai tapkuat ahianguqnit napaqtulikmit manigainaqmut.

Nunavutmi, PPS-ngi Ukiuqtaqtuq Kanata ikayuqtauyut tahapkunanga nunaliuyuniittunit havanguyuq taiyauyuq *Piksat Nauhimayutlu Akuniuninits Pivigiyainits* (PPTT-ngi), tapkuat takuyai aktuanit ahianguqninit napaqtlulik aaniaqtailiniqmut inuuttiaqniutlu ukiuqtaqtumiut. PPTT-ngi ilalgit amihunit tiguttaqniit naunaiyainit, ilagiplugitlu tamatkiknik qaplunaat naunaiyainit nunaliknilu ilihimaniit.

Talvanga 2007 tikitlugu 2010, nunaluyut talvani Sanikiluaq tamnalu Kinngait (Cape Dorset), piqatigiplugitlu qaplunaanit naunaiyaiyit, katitiqtai tukiliuqhugitlu nunalikni nunagiyai qanugitni piksaliuqhugit nautiatlu. Tuhagakhat titigaqtauyut tutquqtauplutiklu, tapkuatlu tuhagakhat atuqatigigutauyut nunaluyunut ilauyunut atuqhugit allatqit pityuhit, tahapkuavaluit tuhagakhanut puqhimayut tuniuqaqnii ilihaqviknut, nunaluyuni havaqatigiknit, tapkuatlu amihunut-upluni nunamittaqnit biniltauwananit ilihaqtigikbuni.

Talvani Qamani'tuaq (Baker Lake), IPY-ngi pinahuaqtut ilalgit atuqatigikniqmik tuniuqaqnili PPTT-ngi tuhagakhat, piqaqnit, havagutitlu pitquplugit nunaluyut ilauttaqni ayyikkutapayaini pityuhit katitiginiqmut naunaiyaqnili nunalikni nauttiat allatqiktut nunamiklu piksalijugnig.

Nunavutmi, ahiinilu tahamani Kanatamiuni Ukiuqtaqtuan, Qanugiliuqni tahaphuma napaqtulik ayuqnagutauyut pihimaipiaqhutiklu qanugitninut hilagiyauyuq, uqaqtut havanguyumut hivuliqtii Karen Harper talvangaDalhousie Hilattuqhaivik. Ilaitni nunani, tamna kiligittaqnia nuna tapkunani napaqtulikni pinguqpalianinut manigauninut nutpaliayut. Ahiinilu, naunaiqhimayuittuq ahianguqnik, pigaluaqtitlugu uunaghivaliani hilap.

“Atuqpiaqniqhaq naunaiqtavut kayuhiyut anginiqpat akitilangi allatqiknit.”

የብርሃን የዕቅድ ስምምነት በመቀመጥ እና የሚከተሉት ማረጋገጫዎች የሚያስፈልግ ይችላል

Palaasiuyq turhuaq qaffiniklu uyaranik takuyut ilurhaqmite naunaiyaigiamik nunap qanuraaluk uunaqutigiyaa Qausuittuqmi.

*Chris Kittosuk unalu Sarah Kudluarok Nukarhiutinga ilayuk
IPYmi ilihaqhutik Sanikiluaq haniani 2008mi.*

◀▶←→/Piska: Laurie Consaul

Don Charette, Betsy Meeko unalu Emily Kattuk takupkaqtiyut nauttianguyunik katitiriyamnikniki pihuyuaqtaillugik Qikiqtatmi, Aagasi 29 mi, 2010.

‘b▷ɻɬc? / Ilihimavit?

Tamna uananganiqpaq nunap qiqumainaqnia munaqhiviuyuq tahamani hilaqyuaqmi tapkuat nunamut ikuutaqhimayut putut aulatauvaktut tapkunani 30 ukiuni talvani Kanatamiuni Anguyaktit Havaviat Alert Nunavutmi.

ԸՆԴՀԱՅՈՎ ԿՈԾԵՐ ՀԱՅ ԱԶԳԻ ԵՂԻԱՅՐԸ ՏՐԾՆԱՄԾՈՎ ՃԵՐՎՈՒՄ
ՔԱՇԵՄԸ ԼԵՂԵՐԸ ԵԽԾԱՄԾՈՎ, ԱԶԳԻ ԱԽԾԱՄԾՈՎ ԱԼԵՐՆԵԲԸ
ՃԵՐՎՈՒՄԸ ՀԵՂԵՐԸ ԿԾԵՐԸ 12 ԱՅՀԸ ՀԱՅԱՑԱԾ
ՀԵՂԵՐԸ ԿԾԵՐԸ ԱՆՍԱ ԿԾԵԲԸ ՏՐԾՆԱՄԾՈՎ ՃԵՐՎՈՒՄ.

ርድብ አንድ ልማት የሚገኘውን በመስጠት የሚከተሉት ደንብ የሚያሳይ
በመሆኑ የሚከተሉት ደንብ የሚያሳይ ይችላል፡፡

ՃԵՐԿԱԾՎՈՂ ՏԵՂՄԱՆԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԴՐԱՄԱՆԱԳՐԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ

ՀԱՅՐԼԾ ՊԵՂՋՈՒՅՆՆԵՐԸ ԹԱՐԱՎԵՐԱԿ ԵԽԱՅՐԸ ԴՐՁԱՆՆ
ՈՐԳԵՐԾԾՈՏԵՐՆԱՄԸ ԷՐՋՄԸ ԻԵՇԽԱԿՆԵՐԾԾ ԴՐՁԱՆՆԵՐԸ, ՈՐՃԱՎԸ
ԼՃԱԼՆԱԸ ԵԱԾԾԱՀ ՀԵՐԵԲԸՐԸ (ԵԱԾԾԱՀ ՀԵՐԵԲԸՐԸ) ԷԼ ՃԼԳԵ
ԴԱՏԵՐՆԱՄԸ ՃԵՐԿՆԵՐԾ ԷԾՃԱՌԾԼՐԱԿԸՆԵՐԾ ՀԱԼ 2007-
ԴԱՏԵՐՆԱՄԸ 100-ՆԵՐԿՆԵՐԸ ՀԵՐԵԲԸՐԸ ՃԵՐԿՆԵՐԾ ՀԵՐԵԲԸՐԸ ՃԵՐԿՆԵ
ԴԵԾԾԵՐԿՆԵՐԸ ԹԱՐԱՎԵՐԱԿ ԵԽԱՅՐԸ ԴՐՁԱՆՆԵՐԾԾ ՀԵՐԵԲԸՐԸ ՃԵՐԿՆԵ
ՀԵՐԵԲԸՐԸ ԱՐՃԱՌԾԼՐԱԿԸՆԵՐԾ ՀԱԼ ՔԱԾԵԿԸՆԵՐԾԾ ՊՐԵՎԵՐԸ ՃԵՐԿՆԵ
ՀԵՐԵԲԸՐԸ ԵՄԱԾԾԵՐԸ ԲՐԵԺԵՆԵԶ ՀԵՐԵԲԸՐԸ ՀԱԼ ՀԵՐԵԲԸՐԸ ՃԵՐԿՆԵ

Naunaiyainiq annaktitiniqmutlu nutangujni tapkuat IPY-ngi

Quanaqut tapkuat Hilaqyaqmi Ukiuqtaqtuanit Ukiunga ikayugutit maniktakhat tapkunanga kavamatuqatkat kavamaitnit, Nunavut pitaqhimiayuq angiyumik nutanguqniut tapkuat qiniqtit annaktitiyitlu pilaqnit: 12 nutat haantait atuqtauyukhat ayuqnaqtunut aputmi hikuplu qanugitnini.

Tapkuat Argo Avengers ingilgalat aputip qangagut mihalukkutlu, puktalaqpiaghutiklu ikaqtuqninut mikiyut tahiit kuugauyatlu. Tapkuat piluaqtumik atuqnipaqpiaqtut upingami, pititlugit tamatkiknik qainat sikiitutlu atuguminaitnini. Tahamna piyagangat mikhaai 40 pusayut qiniqtit annaktuiyitlu aulatauni atugangata, uqaqtuq Ed Zebedee, maniyauyuq tapkunani Nunavutmi Haputtiyit Kivgaqtutit havakviatni.

Tapkuat akhalutit iniqaqtut talvani Arviat, Ikaluktutiak, Igulik, Mittimatalik, Taloyoak, Kangiqhiniq, Sanikiluaq, Pangnirtung, Kugluktuk, Iqaluit, Nauyat tamnalu Qamanittuaq.

Ikayuqtuqni qanugilitnaittumik aulagnit tapkuat IPY-ngi naunaiyaiyit

Naunaiqmat tapkuat Hilaqyuaqmi Ukiuqtaqtuq Ukiunga pipkainiaqni tikittaqnit amihuqpianik naunaiyayit tahamunga Ukiuqtaqtumut, timiuyut tahapkuuatut Piliihimat (RCMP-kut) tapkuatlu Hikuliquqtit Munaqtiuyut pigiaqtut hannaiyainiqmik. Taimangat 2007-mi hannah naunaiyayit ilauyut amihuni tapkuat IPY-ngi havanguyut havakhimayut quyagitnaq Nunavutmi. Amihuniqhat tahamungauhimayut aulaqhutiklu qanugiliihimaittumik, kihimik ikayuqtugayut tahapkunangat havagutauyunit nunaliuyuningaqtunit igininaqtunut hugiaqtaqnit havaqatiginit.

“Quanaqut tapkuat IPY-ngi manikta, pilaqhimayugut havagutikhainik atuni Hikuliquit Munaqtuyut umiaqpai tahamani Ukiuqtaqtumi atuqnighauyunik qiniqniqmut annaktuiniqmutlu hanalgutinik ilautitlugin qagitauyat, puktatit atayut, humiliqak hivayautinik GPS-lu tugagutinik,” uqaqtuq Jack Kruger, qiniqtit annaktuiyit kamayiat tapkunani RCMP-kut. Ilagiplugitlu, tapkuat RCMP-kut atuqtitai tuhatyutit ilahaqni nunaliuyuni. Tapkuat Hikuliquit Munaqtit ihuaqhihimayai 5 qayait talvani Pangnirtung, Ikaluktutiak tannalu Kangiqhiniq.